

Behovsanalys för verksamhetsområde 7 Vuxenutbildning

Styrprocessen 2017

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1	Behovsanalys för verksamhetsområde 7 Vuxenutbildning.....	3
1.1	Slutsatser - Samlad bedömning av verksamhetsområdets kommande femårsbehov.....	3
2	Beskrivning av verksamhetsområdet	5
3	Omvärldsanalys	6
3.1	Sammanfattning.....	6
3.2	Konsekvensanalys	7
4	Omvärldsförändring.....	11
5	Befolkningsutveckling och prognoser	13
6	Behov inom respektive verksamhet inom verksamhetsområdet	14
7	Förändringsbehov.....	15

1 Behovsanalys för verksamhetsområde 7 Vuxenutbildning

1.1 Slutsatser - Samlad bedömning av verksamhetsområdets kommande femårsbehov

Tabell 1. Samlad bedömning för verksamhetsområdet

Omvärlds-analys	Omvärldsförändring	Behov	Förändringsbehov
En förändrad pedagogik	”Det är vuxenutbildningens ansvar att varje elev i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrade samt motsvarande utbildningar får stöd och undervisning utifrån sina individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar.” Kap 2.1 Läroplan för vuxenutbildning 2012 Ett ökande antal elever önskar läsa på tider och tempo som är anpassade efter deras individuella behov och förutsättningar, ”Komvux-play”. IT-teknik med lärplattformar, och dataprogramvaror som stöder distansutbildning har gjort det möjligt att i ökad utsträckning individualisera kurserna.	Anpassa utbildningar med mer flexibilitet för individen. Anpassa för elever med någon form av funktionsnedsättning. Hitta individuella lösningar och hjälpmedel.	Satsa på teknisk utveckling. När: Löpande Hur: Söka projektmedel för distanslärande Kompetens-utveckla personal. När: Löpande Hur: I samarbete med Tyresö gymnasium och andra komvux
Omedelbar tillgång på information	Elever vill snabbt kunna orientera sig bland utbildningar och kunna välja utifrån ett brett utbud.	Uppdaterad presentation av utbudet och information om vuxenstudier på hemsidor. Den utökade informationsmängden kring studievägar, finansieringsfrågor och arbetsmarknad ställer ökat krav på information och	Utöka samarbetet kring studie- och yrkesvägledning med Tyresö gymnasium och Arbetscentrum. När: Nu och framåt Hur: I samverkan kring Ung i Tyresö, En väg in och

		vägledning till elever kring utbildnings- och yrkesmål.	Second chance school
En förändrad arbetsmarknad	IT-teknik, marknaden och politisk styrning förändrar arbetsmarknaden. Yrken förändras, fasas ut och tillkommer. Vartannat jobb automatiseras inom 20 år. Femtiotre procent av dagens anställda beräknas kunna ersättas av digital teknik under de kommande två decennierna. Det innebär att 2,5 miljoner jobb i Sverige påverkas. Yrken som kräver fingerfärdighet, originalitet, konstnärlighet, social förmåga, förhandling, förmåga att övertala, och omtanke om andra människor har lägst sannolikhet att ersättas. (Stiftelsen för strategisk forskning, 2014)	Behov av fortsatt och ständigt nätverkssamarbete kring ”En förändrad arbetsmarknad”.	I samarbete med företag, arbetsmarknadsorganisationer, andra vuxenutbildningar, Tyresö gymnasium och Arbetscentrum förändra befintliga samt utveckla nya utbildningar. När: Löpande Hur: Med befintliga resurser samt i projekt kring ”Utbildningar för framtidens arbetsmarknad”
Oro och konflikter i länder utanför europa.	Det kommer fler nyanlända och ensamkommande ungdomar till Tyresö kommun än tidigare.	Samarbeta med Tyresö gymnasium kring de elever som fortsätter till vuxenutbildningen.	Att så tidigt som möjligt erbjuda studier i svenska som andraspråk med yrkesinriktning. Fortbilda lärare samt rekrytera lärare som kan möta den nya målgruppen. När: Inom det närmaste året Hur: Inom befintlig ram och genom att sälja kurser /utbildningar till grannkommuner.
Oro och konflikter i länder	Ett ökat antal nyanlända till Tyresö är lågutbildade eller har mycket kort tidigare skolgång, 0-6 år.	Gruppen som helhet behöver betydligt längre studietid på sfi	Ett utökat antal grupper för dessa elever inom sfi –

utanför europa.			studieväg. När: Nu Hur: Utöka antalet grupper och delvis finansiera detta genom etableringsersättning en.
Kommunplaner för Tyresö kommun	Kultur- och kunskapscenter. Det finns ett förslag till lokalisering och utformning av ett multihus med bl.a. nya lokaler för gymnasiet och vuxenutbildningen.	En beredskap för en eventuell flytt.	
Förändringar av lagar och förordningar.	Den pågående utredningen, ”rätt till komvux” att alla ska ha rätt att läsa in grundläggande och särskild behörighet till högskolan från 1 januari 2017	Planera för förväntade utbildningsinsatser.	
Regionalt samarbete	Förslag på samarbeten kring en ny vuxenutbildningsregion	Fortsatt nätverkssamarbete i frågan	

2 Beskrivning av verksamhetsområdet

Centrum för livslångt lärande (C3L) är Tyresö kommuns lärcenter för vuxenutbildningen. C3L bedriver kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, särskild undervisning för vuxna (Särvux), gymnasiala yrkesutbildningar samt yrkeshögskoleutbildningar. Yrkesutbildningar sker i kommunens egen regi och genom ramavtal med andra utbildningsanordnare. I egen regi finns barnskötar-, omvårdnads-, butikssäljar-, ekonomiassistent- och yrkesförarutbildning. Genom ramavtal med andra genomförs utbildningar inom restaurang, elektronik och VVS. C3L har yrkeshögskoleutbildningar inom kvalificerad informationsteknik (IT). Lärlingsutbildning finns både i kommunens egen regi och i samverkan med Haninge kommun. Alla Tyresöbor erbjuds studie- och yrkesvägledning. C3L samarbetar med arbetsförmedlingen, försäkringskassan, arbetsmarknadsenheten, socialförvaltningen och kommuner i Stockholms län kring vuxnas lärande. Verksamhetens syfte är att vägleda och stötta människor till arbete och egen försörjning.

Verksamheten leds av rektor vars ledningsgrupp har en biträdande rektor, en sfi-samordnare, en YH-ansvarig och en administrativ chef. På C3L:s erbjuds kommunal vuxenutbildning inom sfi, sfi med yrkesinriktning sfx, på grundläggande och gymnasial nivå, särskild undervisning för vuxna (Särvux), gymnasiala yrkesutbildningar samt yrkeshögskoleutbildningar.

3 Omvärldsanalys

3.1 Sammanfattning

Teknikutvecklingen har lett till enorma förändringar de senaste årtiondena; datorer, internet, mobiltelefoner, industrirobotar och mycket mer.

Datorkapaciteten ökar nu i en sådan takt att datorer och robotar i framtiden kommer att utföra allt mer komplexa uppgifter i ett samhälle som kommer att vara ständigt uppkopplat. Teknikutveckling är ett område som bedöms som ett viktigt område för kommunen att följa och skapa beredskap inför.

De förändringar som kommer till följd av teknikutvecklingen ställer stora krav på ett förändringsarbete inom alla kommunens verksamheter de kommande tio åren. År 2025 ser vi framförallt framför oss att:

- de flesta av informationstjänster, ansökningar och beslut kan utföras när som helst på dygnet och via automatiserade funktioner.
- nästan alla insatser och tjänster kommer att kunna utföras på distans
- i stort sett all elektronisk teknik kommer att vara trådlös, inbyggd eller bärbar och röststyrd
- virtual reality och augmented reality (Förstärkt verklighet – program som blandar information från användarens fysiska omgivning med information från en mjukvaruapplikation) kommer att användas som verktyg inom alla verksamheter
- big data hjälper till att fatta beslut
- det mesta kommer att vara uppkopplat i nätverk och automatiseringen kommer att ta över en stor del av det arbete som idag utförs av personal.
- våra medborgare kommer att möta en förändrad arbetsmarknad och som arbetsgivare kommer vi att efterfråga en annan kompetens.

3.2 Konsekvensanalys

Konsekvensanalysen bygger på omvärldsanalysen som gjorts 2015 utifrån teknikutvecklingen.

En förändrad pedagogik

Svagheter

- Tekniken utnyttjas inte alltid på det sättet som skulle kunna vara möjligt.
- Svårare att studiehanda och nå distanseleverna.

Möjligheter

- Ökad tillgänglighet för utbildning ex distanskurser
- Flera har möjlighet att läsa och fördjupa sina kunskaper då inte lärtillfällena är kopplad till en speciell geografisk plats eller tidpunkt.
- Utbildningen blir mer individuell och i egen takt för eleverna
- Möjlighet att ge fler kurser

Styrkor

- C3 har livesändningar vilket gör att alla inte behöver vara på plats utan kan studera/arbota vid datorn.
- C3L arbetar med lärplattformar och distanskurser
- Har utvecklat en del individuella appar vilket ligger rätt i tiden.
- Har kunnat hjälpa vissa inom funktionshinderområdet med ny teknik

Hot

- Kan leda till utanförskap då det är svårare för vissa grupper att ta till sig ny pedagogik.
- Tappar social träning i klassrummen.
- Svårare med betygssättning då lärarna inte dagligen möter eleverna.
- Lagproblematik och svårare att komma åt fusk
- Gruppdynamiken blir svårare att nå

Omedelbar tillgång på information

Styrkor

- Det finns redan mycket teknik att vidareutveckla
- Eleverna kan hitta mycket information själva.

Möjligheter

- Individen kan själv leta reda på information.
- Informationen sprids snabbt

Svagheter

- Olika referensramar hos personal och målgrupp
- Svårt att uppdatera information i den takt som behövs
- Personalen är inte utbildad för att möta alla nya behov som kommer till följd av nya möjligheter.

Hot

- Risk att fel information ges och når många snabbt
- Risk för felval. Det behövs hjälp med att tolka den information som ges
- Att information inte uppdateras
- Olika grupper har olika möjlighet att kunna ta till sig och tillgodogöra sig digital information.

En förändrad arbetsmarknad

Svagheter

- Ej tillräckligt med utbildad personal för att möta den förändrade arbetsmarknaden
- Svårighet att ställa om arbetssätt.

Hot

- Utslagning för lågutbildade som jobbar i branscher som kan automatiseras ex kassapersonal
- Risk för att personer väljer utbildning som inte leder till jobb

Styrkor

- Verksamheterna i GAN har närhet till arbetsmarknad och omvärldsspaning.
- Kompetenta yrkeslärare
- Lärlingsprogram är flexibelt upplagt
- C3L satsar på omvårdnadsområdet, vilket i den förändrade arbetsmarknaden kommer vara ett yrke som kommer behövas satsas på.

Möjligheter

- Utvecklat samarbete mellan gymnasiet, C3L, Arbetscentrum. Utveckla samarbete med högskola och arbetsmarknad så att utbildningen blir rätt

Konsekvenser

Tyresö kommun måste anpassa sina e-tjänster och sitt sätt att arbeta.

Arbetslivet ställer krav på välutbildad arbetskraft med specifika kompetenser bl.a. inom teknik.

Kommunerna arbetar framförallt med de som står längst från arbetsmarknaden och insatserna måste hela tiden måste utvecklas och fler kan behöva Arbetscentrums insatser. Samarbetan med olika aktörer måste utvecklas. Ökade utbildningsinsatser på komvux grundläggande utbildningar behövs för att undvika strukturarbetslöshet. Det utvecklas nya arbetstillfällen och företag där den nya tekniken är en utgångspunkt, t.ex. mot bakgrund av nya tekniska innovationer och efterfrågan på digitala lösningar. Redan befintliga arbetstillfällen kräver en ökad digital kompetens.

Konsekvenser

Kommuner behöver vara med i utveckling av nya utbildningar och vilka som erbjuds inom främst vuxenutbildningen. Det finns möjlighet med hjälp av den nya tekniken att genomföra utbildningar på distans. Fler vill kombinera arbete och familj med studier eller boende på annan ort.

Exempel

Distansutbildningar är vanligast inom vuxenutbildningen, men även inom gymnasieskolan efterfrågar elever mer specialanpassad undervisning. Det kan finnas olika skäl.

Konsekvenser

Kommunen behöver utveckla distansutbildningarna inom vuxenutbildningen så de håller god kvalitet och att eleverna lyckas bli godkända. Det är också en utmaning inom gymnasieskolan om vilka möjligheter till distansstudier som ska ges.

Det finns möjligheter att använda den nya tekniken genom nya verktyg inom undervisningen och för att utveckla den. Det är också ett viktigt verktyg för analfabeter inom sfi och elever i behov av särskilt stöd och på gymnasieskolan för att nå en högre måluppfyllelse. Det blir också en nödvändighet att använda digitala hjälpmedel för att skapa en likvärdig och modern skola.

Konsekvenser

Kommuner behöver anpassa undervisningen och kunna använda den nya tekniken inom utbildning. Lärare behöver ha en högre kompetens.

4 Omvärldsförändring

Ett nytt kunskapslyft med utbildningsplatser inom universitet, högskolor, komvux som främjar det livslånga lärandet ger människor större möjlighet att byta bana meddelade regeringen genom Aida Hadzialic (S), gymnasie- och kunskapslyftsminister i juni 2015.

Ökade statsbidrag till kommunerna inom yrkesvux. Utbildningskontrakt och trainee är en stor del av satsningen som riktas mot personer i åldergruppen 20-24 år som saknar sysselsättning och gymnasieexamen. En nyhet i satsningen är det krav på överenskommelse om samarbete som krävs mellan komvux, kommunens arbetsmarknadsenhet (Arbetscentrum) och Arbetsförmedlingen. Bakom överenskommelsen står DUA, Delegationen för unga till arbete, som har regeringens uppdrag att främja statlig och kommunal samverkan och utveckla nya samverkansformer. I Tyresö slöts avtalet hösten 2015. Genom den nya inriktningen tonas lärlingsutbildning ned till förmån för trainee och utbildningskontrakt.

I budgetpropositionen för 2016 aviserar regeringen ett **förslag om rätt till komvux**. Det innebär att alla vuxna ska ha rätt till utbildning på komvux på gymnasial nivå som leder till grundläggande behörighet till högskolestudier och motsvarande behörighet till yrkeshögskolan samt till särskild behörighet till högskolestudier. Det betyder att det oavsett var man bor och när man i livet bestämmer sig för att läsa klart gymnasiet, eller vill läsa till ämnen som gör att man kan läsa vidare på universitetet eller få motsvarande grundläggande behörighet till yrkeshögskolan ska kunna göra det. Förslaget förväntas träda i kraft 2017.

Regeringen har tidigare angett att en **reformerings av vuxenutbildningen** är nödvändig då dess roll blivit bredare och viktigare. Inte minst har vuxenutbildningen under de senaste åren fått en allt viktigare plats i integrationen av nyanlända. I Tyresö omorganiserades sfi till C3L 2014 för att ge en sammanhållen och effektivare vuxenutbildning.

Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) arbete med att skapa en gemensam vuxenutbildningsregion har pågått sedan en gemensam överenskommelse och handlingsplan togs fram under 2008 och undertecknades av samtliga 26 kommuner. I dagsläget är en viktig utgångspunkt att samverkan i första hand ska prioritera yrkesinriktad vuxenutbildning och att inrikta arbetet

på delregionala lösningar som sedan kan utvecklas mot en gemensam vuxenutbildningsregion.

Fler elever vill läsa på distans. Detta blir också blir möjligt genom teknisk utveckling. Något annat som också påverkas av den tekniska utvecklingen är **möjligheten till hjälpmedel** vid funktionsnedsättning.

Det kommer fler nyanlända och ensamkommande ungdomar till Tyresö kommun än tidigare. Detta gör att det blir en stor ökning av dem som läser SFI och svenska som andra språk. Fler och fler läser också andra kurser som grundläggande behörighet. Svårt att planera verksamheten.

Det uppkommer nya jobb och utbildningar. Andra enklare jobb försvinner. Det är viktigt att vara uppdaterad för att kunna anpassa utbildningen och erbjuda nya utbildningar anpassade efter arbetsmarknaden.

Kultur- och kunskapscenter. Det finns ett förslag till lokalisering och utformning av ett multihus med bl.a. nya lokaler för vuxenutbildningen. Beroende på om det blir ny byggnad för Tyresö gymnasium kommer olika åtgärder krävas gällande exempelvis marknadsföring.

5 Befolkningsutveckling och prognoser

**Tabell 2: Befolkningsutveckling för verksamhetsområdet
7 vuxenutbildningen**

Ålder	Utfall 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2021
19-64	26 549	27 061	27 416	28 456	30 218	30 603	31 024

Sveriges befolkning ökade med 103 662 personer 2015. Folkökningen är den största någonsin. Främsta skälet är en rekordhög invandring. Den enskilt största invandrargruppen var personer födda i Syrien. Närmare 114 900 föddes under 2015 och ca 90 900 avled och migrationsnettot var 78 400 personer.

Stockholms län befolkning ökade med 33 395 personer 2015. Befolkningen i Tyresö har under 2015 ökat med 1,7 % eller 787 personer till 46 177 invånare. Antalet födda uppgick till 449 medan 317 personer avled under året. Tyresö beräknas öka sin befolkning i något snabbare takt än länsgenomsnittet. Antalet invånare ökar från 46200 invånare 2015 till 52400 år 2020 och 55200 år 2025.

Asylsökande ingår inte i register över totalbefolkningen. De folkbokförs först om och när de får uppehållstillstånd i minst ett år. Migrationsverket gör prognoser över asylsökande. Prognoserna är osäkra och snabba förändringar sker. Antalet asylsökande år 2015 uppgick till 162 877 personer varav 35 369 ensamkommande barn. Den internationella flyktingkrisen är inte över. Enligt FN flyktingorgan UNHCR så väntas minst lika många att söka sig till Europa även i år. När det gäller ensamkommande flyktingbarn beräknas Tyresö ansvara för 400 barn under de närmaste tre åren. De ensamkommande barnen är i åldern 13-17 år.

Den första mars trädde en lagändring i kraft som innebär att en kommun är skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen. Totalt beräknas 1250 personer komma till Tyresö under de närmaste tre åren.

6 Behov inom respektive verksamhet inom verksamhetsområdet

Tabell 3: Nyckeltal

Nyckeltal/verksamhetsmått	2013	2014	2015
Antal elever per termin * exkl. SFI och SFX	531	vt14 779 ht14 786	VT15 820 HT15 850
Totalt antal elever på SFI och SFX	-	SFI 360 SFX 86	SFI 432 SFX 117
Antal elever i gymnasial yrkesutbildning		350	541
Antal elever som genomfört yrkesutbildning under året. Några utbildningar sträcker sig även över nästa termin. (ej YH)	222	163	229
Antal elever i YH-utbildning	103	103	75
Antal elever som genomfört YH-utbildning	48	28	23

Då det är ett stort inflöde av nyanlända och ensamkommande till kommunen ökar också **behovet av SFI-utbildning samt annan utbildning inom vuxenutbildning för gruppen nyanlända**. För 2015 tecknades en överenskommelse med Länsstyrelsen om mottagande av 65 flyktingar från anläggningsboende. För 2016 har Länsstyrelsen framställt en överenskommelse för 170 flyktingar till Tyresö kommun.

Nytt kultur- och kunskapscenter. Två särskilt uppdrag som givits i kommunplanen är ”implementera framtidens gymnasium med ny profilering och nytt arbetssätt” samt ”Genomföra etablering av nytt gymnasium för såväl högskoleförberedande som yrkesförberedande program”. Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att planera och projektera för etablering av ett kultur- och kunskapscenter i centrumnära läge. I centrat ingår gymnasium med högskoleförberedande program för minst 500 elever, vuxenutbildning, bibliotek, konsthall, café samt eventuellt konserthall och ytterligare samhällsfunktioner.

Behovet att fortsatt anpassa utbildningen med flexibilitet för individen.

C3L har under 2015 fortsatt arbetet med att utveckla utbildningen och undervisningen. Utbildningen planeras utifrån elevens tidigare kunskaper, och tar hänsyn till den enskildes behov och förutsättningar. Efterfrågan på utbildning som snabbt leder till arbete ökar inom alla tre skolformer. För att kunna möta individens förutsättningar och behov har C3L ökat valmöjligheten att välja undervisningsformer, studietakt och utbildningsvägar. Eleven kan studera i klassrum, på distans eller som lärling. Studietakten är valbar på distans och i vissa ämnen i även i klassrumsundervisningen.

Uppdaterad information på exempelvis hemsidor och presentation av utbudet är viktigt för att eleverna. Det underlättar också för personalen. Även **nya utbildningar efterfrågas** inom vuxenutbildningen ex- mot polis mm

Behov av fortsatt samarbete med gymnasiet, näringslivet, högskolor, arbetscentrum och arbetsmarknaden. Detta för att kunna anpassa de utbildningar som ges och erbjuds.

7 Förändringsbehov

Satsa på teknisk utveckling. Det behövs satsas på teknisk utveckling för att kunna möta elevernas behov. En förändrad pedagogik kräver denna utveckling. Fler läser på distans vilket också göra att tekniken är extra viktig i kommunikationen med eleverna.

Det kommer fler nyanlända och ensamkommande ungdomar till Tyresö kommun än tidigare. Detta innebär att lärare behöver fortbildas samt rekryteras så att de kan möta den nya målgruppens behov.